

Лілія ЧОРНА

здобувачка освітньо-професійної програми «Державна служба», ЗУНУ
 Науковий керівник – к.е.н., доцент кафедри менеджменту,
 публічного управління та персоналу ЗУНУ Аліна ЖУКОВСЬКА

ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНЕ ПАРТНЕРСТВО ЯК ІНСТРУМЕНТ ІНКЛЮЗИВНОГО РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД

Концепція інклюзивного розвитку економіки – це новий підхід до забезпечення ефективного функціонування держави, який виник у ХХІ столітті. В основі концепції інклюзивного розвитку економіки лежить забезпечення справедливих можливостей та рівноправ'я для всіх економічних учасників, що супроводжується вигодами, принесеними кожному сектору економіки та різним верствам суспільства. Даний підхід розширює традиційні моделі економічного зростання та акцентує увагу на забезпеченні рівності та протидії дискримінації всіх членів суспільства.

Забезпечення інклюзивного розвитку територіальних громад передбачає «створення інвестиційно-привабливих, гендерно-орієнтованих, комфортних, екологічно-чистих територіальних громад з розвинутою інфраструктурою, ефективно працюючим малим та середнім бізнесом, із ефективним урядуванням та активною спільнотою людей, де кожен член громади може реалізувати свої можливості та задовільнити свої потреби незалежно від віку, статі, фізичних та фінансових можливостей, національності та віросповідання» [1].

Одним із перспективних інструментів інклюзивного розвитку територіальних громад є державно-приватне партнерство.

Державно-приватне партнерство – це система договірних відносин між державним і приватним партнерами, для взаємовигідної співпраці на довгостроковій основі з метою досягнення соціального та економічного результатів.

Об'єктами державно-приватного партнерства є: 1) цілісні майнові комплекси підприємств, їх структурні підрозділи (філії, цехи і дільниці); 2) нерухоме майно (будівлі, споруди, приміщення) тощо; 3) об'єкти незавершеного будівництва та законсервовані об'єкти; 4) земельні ділянки та інші об'єкти державної або комунальної власності.

Відповідно до Закону України «Про державно-приватне партнерство»,

сферами застосування державно-приватного партнерства є: 1) виробництво, транспортування і постачання тепла та розподіл і постачання природного газу; 2) будівництво та/або експлуатація автострад, доріг, залізниць, злітно-посадкових смуг на аеродромах, мостів, шляхових естакад, тунелів і метрополітенів, морських і річкових портів та їх інфраструктури; 3) машинобудування; 4) збір, очищення та розподілення води; 5) охорона здоров'я; 6) туризм, відпочинок, рекреація, культура та спорт; 7) забезпечення функціонування зрошувальних і осушувальних систем; 8) поводження з відходами, крім збирання та перевезення; 9) виробництво, розподілення та постачання електричної енергії; 10) надання соціальних послуг, управління соціальною установою, закладом; 11) виробництво та впровадження енергозберігаючих технологій, будівництво та капітальний ремонт житлових будинків, повністю чи частково зруйнованих внаслідок бойових дій на території проведення антитерористичної операції; 12) встановлення модульних будинків та будівництво тимчасового житла для внутрішньо переміщених осіб; 13) надання освітніх послуг та послуг у сфері охорони здоров'я; 14) управління пам'ятками архітектури та культурної спадщини; 15) донорство крові та/або компонентів крові, заготівля, переробка, тестування, зберігання, розподіл і реалізація донорської крові та/або компонентів крові; 16) електронні комунікації [2].

Беззаперечним є той факт, що зарубіжні країни накопичили значний досвід в сфері формування та поширення практики державно-приватних партнерств, який ґрунтується на усвідомленні того факту, що приватний і публічний сектори мають унікальні характеристики, які забезпечують їм перевагу у наданні послуг населенню.

На сьогодні Україні вже має деякий досвід в сфері впровадження державно-приватного партнерства. За даними центральних та місцевих органів виконавчої влади в Україні станом на 01.01.2021 на умовах ДПП укладено 192 договори, з яких реалізується 39 договорів (29 – концесійних договорів, 6 – договорів про спільну діяльність, 4 – інші договори), 153 договорів не реалізується (118 – не виконується, 35 – розірвані / закінчився термін дії).

Зазначені проекти реалізуються в наступних сферах господарської діяльності: оброблення відходів; збір, очищення та розподілення води; будівництво та/або експлуатація автострад, доріг, залізниць, злітно-посадкових

смуг на аеродромах, мостів, шляхових естакад, тунелів і метрополітенів, морських і річкових портів та їх інфраструктури; виробництво, транспортування і постачання тепла; виробництво, розподілення та постачання електричної енергії; управління нерухомістю; пошук, розвідка родовищ корисних копалин та їх видобування; туризм, відпочинок, рекреація, культура та спорт; інші.

Отже, аналіз зарубіжного досвіду дозволяє виокремити такі форми державно-приватного партнерства, використання яких є перспективним у вітчизняній сфері культури, зокрема: оренда та безоплатне користування об'єктом культури; безоплатна передача у власність об'єктів культурної спадщини; довірче управління об'єктами культури; концесія; аутсорсінг (виконання робіт і надання послуг); інвестиційні угоди.

Список використаних джерел:

1. Жуковська А.Ю. Детермінанти інклюзивного розвитку муніципальних утворень. Регіональні аспекти розвитку продуктивних сил України, 2020, Вип. № 25, С. 42-48. URL: <http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/41861/1/Жуковська.pdf>
2. Закон України «Про державно-приватне партнерство» від 1 липня 2010 року № 2404-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2404-17>
3. Длугопольський О.В., Жуковська А.Ю. Державно-приватні партнерства: зарубіжний досвід і уроки для України. *Актуальні проблеми економіки*. 2012. № 3. С. 43-49.
4. Жуковська, А. Державно-приватне партнерство в соціальній сфері: зарубіжний досвід та перспективи запровадження в Україні. *Вісник Тернопільського національного економічного університету*. 2017. Вип. 3. С. 21-37.

Христина ШАЙНЮК

здобувачка освітньо-професійної програми «Публічне управління та адміністрування», ЗУНУ
Науковий керівник – к.е.н., доцент, доцент кафедри менеджменту, публічного управління та персоналу ЗУНУ Лідія КРУП'ЯК

ОСОБЛИВОСТІ УПРАВЛІННЯ ДІЯЛЬНІСТЮ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Воєнний час в Україні об'єднав суспільство, зокрема, немає поділу на соціальні верстви, політичні сили, професійні об'єднання і навіть групи за інтересами. Всі працюють на досягнення спільної мети – перемоги нашої держави. Водночас патріотичний порив та емоційний підйом, які рухають

українців до перемоги, не повинні руйнувати основ здорового раціоналізму, що є запорукою не лише ефективного управління військовою логістикою, але й одним з основних аспектів майбутньої повоєнної відбудови нашої держави та відновлення її економіки.

Значимо, що децентралізація – найважливіша із проведених в Україні реформ. В умовах воєнного стану життєдіяльність країни великою мірою підтримується саме завдяки самоорганізованості громад. Відтак, громади взяли на себе велику частку завдань в гуманітарній сфері, приймаючи потоки біженців перших днів війни, забезпечуючи оборону країни в системі територіальної оборони. Така самоорганізація відбувається на власних ресурсах, які обмежені. Проте місцеве керівництво справляється із поставленими завданнями.

Якісна самоорганізація громад переросла в загальнонаціональну згуртованість, а стійкість громад – стала основою стійкості держави. Головна перевага громад – максимальне володіння інформацією про реальні потреби забезпечення їх належного функціонування, а також про наявні та потенційно доступні на їхньому рівні ресурси, що має бути підсилено координацією їхніх дій для забезпечення спільної цілі стійкості та життєздатності країни.

Відповідно до Закону України «Про правовий режим воєнного стану» [1], введеного Указом Президента «Про введення воєнного стану в Україні» №64/2022 можуть запроваджуватися та здійснюватися «в межах тимчасових обмежень конституційних прав і свобод людини і громадянина, а також прав і законних інтересів юридичних осіб, передбачених указом Президента України про введення воєнного стану, заходи правового режиму воєнного стану» [2].

Верховною радою України було прийнято за основу проект Закону України про внесення змін до Закону України «Про правовий режим воєнного стану» щодо функціонування місцевого самоврядування у період дії воєнного стану. Збільшення повноважень сільського, селищного, міського голови територіальної громади (де не ведуться бойові дії та не утворена військова адміністрація), який зможе приймати ряд рішень з питань бюджету, кадрових питань тощо.

Організація правління в органах місцевого самоврядування залежить від рішень голови, якому підпорядковується низка структурних підрозділів. У час війни голова громади, де немає бойових дій, за попереднім погодженням з головою військової адміністрації області, може одноосібно приймати рішення